

SONJA KASARI
projektipäällikkö,
sairaanhoitaja yamk
HUS

ANNE PITKÄRANTA
tutkimusjohtaja, professori
HUS ja Helsingin yliopisto

KIRJALLISUUTTA

1 Kasari S. Yliopistosairaalan tutkimustoiminta hoitohenkilökunnan kokemana. Opinnäytetyö YAMK. Metropolia ammattikorkeakoulu Helsinki 2016. www.theseus.fi

SIDONNAISUUDET

Sonja Kasari, Anne Pitkäranta:
Ei sidonnaisuuksia.

Tutkimus kuuluu yliopistosairaaloiden hoitohenkilökunnankin työnkuvaan

Terveydenhuollossa korostuu eri ammattien vuorovaikutuksen ja yhteistyön merkitys ja tärkeys. Kohtalaisen vähälle huomiolle on jäänyt hoitohenkilökunnan osuus tutkimustyön prosessissa.

Kyselyssä yliopistosairaalan hoitohenkilökunnalta (1) tuli esiin kokemuksia myös tutkimuksiin liittyvistä eettisistä ongelmatilanteista. Hoitaessaan osastoilla hoidossa olevia tutkimuksiin osallistuvia potilaita vastaajat olivat joutuneet esimerkiksi pohtimaan, oliko jokin osallistumiseen liittyvä tilanne potilaan kannalta oikein vai väärin. Pohdintaa vaikeutti se, että kohdesairaalan vastaajilla oli käytössään hyvin vähän tietoa meneillään olevista tutkimuksista, niiden tarkoituksista ja tavoitteista sekä siitä, mitä osallistuminen käytännössä potilaalle tarkoitti. Tällaiset kokemukset aiheuttivat hoitohenkilökunnassa epäluottamusta tutkijoita ja tutkimustoimintaa kohtaan.

Hoitohenkilökunnan kuvaamien kokemusten taustalla voi vaikuttaa se, että sairaalaympäristössä on ollut perinteisesti tapana organisoida ja toteuttaa tutkimusprojektit siten, että ne koskettavat mahdollisimman vähän tai ei lainkaan hoitohenkilökuntaa. Samalla tutkimuksista on tiedotettu vain sen verran, kuin tutkija on katsonut välttämättömäksi. Menettelyllä on haluttu välttää hoitohenkilökunnan kuormittamista, mutta samalla tutkimustoiminta on viety hyvin etäälle hoitohenkilökunnan työstä. Saamiemme vastausten perusteella tästä seuraava tiedonpuute synnyttää ylimääräistä työtä ja kuormitusta, vaikka tarkoitus onkin ollut päinvastainen.

Tietoon perustuva suostumus on prosessi, jossa henkilö vapaasta tahdostaan vahvistaa halukkuutensa osallistua tiettyyn tutkimukseen sen jälkeen, kun hän on saanut riittävät tiedot kaikista osallistumispäätöksensä kannalta merkittävistä tutkimukseen liittyvistä seikoista. Tutkittavan antama tietoinen suostumus perustuu informaatioon, jonka tutkija tutkittavalle antaa. Sairaalaympäristössä tehtävässä tutkimuksessa vähintään sama informaatio olisi syytä antaa myös hoitohenkilökunnalle.

Nykyisen terveydenhuoltolain 8 §:n mukaan terveydenhuollon toiminnan on perustuttava näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin. Näyttö hyvistä käytännöistä saadaan tieteellisen tutkimuksen avulla. Yliopistosairaaloiden

Tutkimuksista on tiedotettu vain sen verran, kuin tutkija on katsonut välttämättömäksi.

rooli tieteellisen tutkimuksen tuottajana on merkittävä. Yliopistollisissa sairaanhoitopiireissä tutkimusta arvioivat lakisääteiset eettiset toimikunnat, joiden tehtävänä on edistää potilaan suojelua ja estää väärinkäytöksiä.

Tutkimustoiminnan ajatellaan olevan nykyaikana tasavertainen osa yliopistosairaaloiden päivittäistä toimintaa ja myös osa hoitohenkilökunnan työnkuvaa. Käytännössä tämä ei voi toteutua, jos hoitohenkilökunnalla ei ole riittävästi tietoa tutkimustoiminnasta. Yliopistosairaaloissa tutkimustoiminnan tulisi olla luonnollinen osa uusien työntekijöiden perehdytysohjelmaa ja sisältyä myös opiskelijaohjaukseen. Tutkijoiden ja hoitohenkilökunnan vuorovaikutuksen ja yhteistyön vahvistamisesta hyötyvät hoitohenkilökunta, tutkijat, tutkimus ja viime kädessä myös potilas. ●